

Supervisie; leren(d) omgaan met je werk

In een dienstverlenende organisatie heeft ieder mens een belangrijke sleutelpositie. Zijn of haar persoonlijk functioneren heeft grote invloed op de kwaliteit van de geleverde zorg en weerslag op de effectiviteit van een gehele organisatie. Maar soms loopt het spaak. Zijn de (functie)eisen te zwaar, de vraag te hoog, de veranderingen te groot of te snel of is er geen aandacht voor de beleving van het individu. Dan kan supervisie mogelijk uitkomst bieden in het ondersteunen van de mens in zijn beroep of functie. Over supervisie en de mogelijkheden treft u hieronder nadere informatie aan. Misschien is supervisie de begeleidingsmethode die op dit moment, of in de nabije toekomst bij u of uw organisatie past.

Wat is supervisie?

Supervisie is een specifieke procesgerichte begeleidingsmethode. Ze kan worden gebruikt om medewerkenden te helpen (beter) leren functioneren in de uitoefening van hun dienstverlenend beroep of functie (bewustwording en inzicht krijgen). Supervisie beweegt zich daarbij in het spanningsveld tussen 2 polen: 'jij als persoon' versus de 'eisen die beroep of functie aan je stelt'.

In supervisie worden vanzelfsprekendheden bevraagd en geproblematiseerd. Bijvoorbeeld hoe persoonlijke gevoelens, waarden- en normenpatronen, voorkeuren, beperkingen en valkuilen het professionele handelen en strevingen gunstig of ongunstig beïnvloeden. Door dit gedrag te reflecteren kunnen nieuwe samenhangen en gezichtspunten ontstaan. Deze kunnen leiden tot gedragsaanpassingen of veranderingen in het beroepsmatig functioneren. De medewerkende leert 'toeschouwer' te zijn van zijn eigen rol als 'acteur' en als 'regisseur' daar richting aan te geven. Het vermogen tot zelfsturing in de beroepsrol neemt daardoor toe. Dit hele persoonlijke leer-, bewustwordingsproces wordt begeleid door een supervisor.

Wanneer supervisie?

Supervisie kan gebruikt worden in het kader van opleiding en deskundigheidsbevordering van zowel uitvoerenden als leidinggevenden.

- in het kader van inwerken en bij het vervullen van nieuwe functies.
- als "opfrissing" voor werkers die al langer in dienst zijn.
- als ondersteuning bij terugkeer na ziekte/burn-out
- als begeleidingsinstrument voor veranderingen in de structuur van samenwerken binnen de organisatie maar ook voor de rolopvatting en taakuitvoering van de medewerkers.

Daarbij is noodzakelijk dat zij zich voortdurend bewust zijn van het eigen interactiegedrag.

Vooraf hoe daarin bepaalde personeuseigen patronen een rol spelen, en hoe deze zich verhouden tot gewenst beroepsgedrag. Om over deze vaardigheden te kunnen beschikken, moeten ze leren ontdekken welke bewuste en onbewuste gedragswijzen, normen en waarden, als ook welke overdracht of tegenoverdracht een rol spelen in de wijze waarop zij hun feitelijke werkrelaties concreet vormgeven. Voor een groot deel is dit beroepshandelen niet te standaardiseren of in afgesproken procedures en regels te ondervangen.

Het verloop van een supervisietraject

Supervisie wordt meestal vanuit de organisatie aangevraagd, waarbij de direct leidinggevende (of afgevaardigde namens de organisatie) helderheid geeft over wat de aanleiding is voor de behoefte aan of noodzaak tot supervisie. Zowel bij aanvang als beëindiging van het traject heeft

een driehoeksgesprek plaats tussen opdrachtgever, supervisor en supervisant. De supervisant zal rapporteren en informatie verstrekken waaraan gewerkt is en wat de supervisie heeft opgeleverd. De supervisor heeft een beroepsgeheim en zal slechts rapporteren over het al of niet vervullen van de verplichtingen die hij is aangegaan.

De supervisant brengt elke zitting leermateriaal in. Dit bestaat uit ervaringen die hij/zij opdoet in het eigen actuele beroepshandelen in wisselwerking met klanten, collega's en de instelling alsook in het omgaan met opgaven waarvoor de functie/beroep hem/haar stelt. Deze schriftelijke werkinbreng dient ter voorbereiding voor een mondelinge explicitering en bewerking. Ook het gedrag van de supervisant in het hier-en-nu van de supervisie biedt aanknopingspunten voor het leerproces.

Daarnaast schrijft de supervisant na elke sessie een 'reflectieverslag'. Hierin worden de inzichten die de voorgaande bijeenkomst zijn ontstaan, de voornemens die op grond daarvan zijn geformuleerd en de ervaringen die zijn opgedaan met de doorvoering ervan beschreven. Op deze wijze leert de supervisant ook gericht het eigen leren van eigen praktijkervaringen vorm te geven en de eigen deskundigheid op basis daarvan te ontwikkelen.

De basiscondities:

Omdat blijvende verandering van eigen functioneren in de beroepsuitoefening tijd kost beslaat een supervisiecyclus altijd een periode van 10 tot 15 tweewekelijkse bijeenkomsten. Afhankelijk van de aanvrager kan dat in de vorm van individuele- of groepssupervisie gebeuren.

Een supervisie-bijeenkomst heeft een tijdsduur van minimaal 1,5 uur (individueel) tot maximaal 3 uur (groep). Groepssupervisie kan slechts goed functioneren in sessies met een beperkt aantal deelnemers; maximaal 3 tot 4 supervisanten die hun beroepswerk onafhankelijk van elkaar uitvoeren en ook geen deel uitmaken van elkaars leefsituaties. Er vindt tijdens het traject een tussentijdse- en een eindevaluatie plaats waarin de verwachte doelen en gerealiseerde leerthema's besproken worden.

Kostenindicatie

- Een supervisiecyclus is altijd 10 tot 15 bijeenkomsten.
- De prijs voor een **individuele supervisie** bedraagt: EUR 95,- per sessie van 1,5 uur.
- **Groepssupervisie** kan met 2 tot maximaal 4 deelnemers.
Afhankelijk daarvan is de prijs:
 - EUR 150,- per sessie van 2 uur met 2 deelnemers
 - EUR 175,- per sessie van 2 uur met 3 deelnemers
 - EUR 200,- per sessie van 2,5 uur met 4 deelnemers

Prijzen zijn inclusief voorbereidende werkzaamheden, het doornemen van reflectieverslagen en de tussentijdse- en eindevaluatie-gesprekken.

Over de supervisor:

Mijn naam is Annelies Geerkens en ik heb in december 1997 de Voortgezette Opleiding Supervisie en Begeleiding aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen afgerond.

Ik ben aangesloten als geregistreerd Supervisor bij de Landelijke Vereniging voor Supervisie en andere Begeleidingsvormen. Momenteel werk ik, naast mijn partime baan als praktijkopleider, als free-lance supervisor/coach en trainer (in 2004 de Voortgezette Opleiding Trainen en Opleiden eveneens aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen gevolgd) voor verschillende organisaties.